

การพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1

DEVELOPMENT OF COMMUNITY TOURIST INFORMATION SYSTEM
OF THE UPPER CENTRAL PROVINCES 1

ปัทมา ตริ่มงคล¹ และ กิตติยา ปัญญาเยาว์²
Patcha Treemongkol¹ and Kittiya Punyayaw²

Received 18 February 2021

Revised 10 May 2021

18 June 2021

Accepted 20 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลสภาพบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3) พัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกชนิดกึ่งโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพบริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 พบว่ามีข้อมูลทางกายภาพเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน ข้อมูลทางสังคมวัฒนธรรม พบว่า เป็นสังคมวิถีเกษตรและในบางชุมชนมีวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาติพันธุ์มอญ และลาวเวียง ส่วนข้อมูลทางเศรษฐกิจพบว่า เป็นเศรษฐกิจการเกษตร และเศรษฐกิจท่องเที่ยว 2) สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่วนนักท่องเที่ยวต้องการรับรู้ตระหนักถึงในแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ โดยการค้นคว้าและสอบถามจากเว็บไซต์ของผู้รีวิวเพื่อประกอบการตัดสินใจ พบว่า ปัจจุบันสื่อประชาสัมพันธ์ในชุมชนท่องเที่ยวยังไม่มีหลากหลาย และยังไม่สามารถประชาสัมพันธ์จุดเด่นในชุมชนได้ 3) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ได้นำแนวคิดวงจรการพัฒนาแบบ SDLC (System Development Life Cycle) มาใช้ และเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบท อาทิเช่น ข้อความ กราฟิก มัลติมีเดีย ในการจัดการ

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Lecturer, Management Program, Faculty of Business Administration and Information Technology,
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Lecturer, Information System Program, Faculty of Business Administration and Information Technology,
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.

Corresponding Author Email: ppatcha.t@gmail.com, punyayawkittiya@hotmail.com

การท่องเที่ยวในชุมชนนั้น โดยทำการพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่นั้น ๆ โดยสอดคล้องกับการประเมินทุกขั้นตอนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการของชุมชนในพื้นที่ โดยผลการประเมินระบบพบว่า สามารถจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลได้ดีแต่ควรใช้ภาพที่มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ชุมชน และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเนื้อหา รองลงมา คือ ด้านการใช้งาน ด้านระบบ และด้านการออกแบบ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบสารสนเทศ การท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1

Abstract

The objectives of this research were 1) study the contextual information of Community-Based Tourism. 2) study the use of information technology for communication and public relations of Community-Based Tourism and 3) Develop a community-based tourism information system of the Upper Central Provinces Group 1. The research instrument was an In-depth interview form with a Semi-Structured, Focus Group, and a satisfaction survey. The findings were as follows: 1) The context of Community-Based Tourism of the Upper Central Provinces Group 1 showed that the physical data was a lowland where many rivers flowing through it. Socio-cultural data found that the important basis was the society, the Agricultural way (The socio-cultural data showed that it was an agricultural society), and in some communities, there were ethnic cultures such as Mon and Lao Wiang. The economic data showed that it was the agricultural economy and tourism economy. 2) The condition of using information technology for communication and public relations found that most of the tourism communities need information systems for communication and change their behavior to accommodate new technologies. Tourists want to be the perception and awareness of attractive tourist attractions by researching and asking base on reviewer's websites for decision-making. At present, the public relation is not a diverse and it is still unable to publicize the strengths in the community. 3) Development of information systems for community-based tourism in the Upper Central Provinces Group 1 has adopted the concept of SDLC (System Development Life Cycle) and it is corresponding development in the context such as text, graphics, multimedia in community tourism management with development that meets the needs of that area in accordance with the assessment at every step to verify the correctness of the needs of the local community. The results of the system evaluation revealed that data can be stored and disseminated well, but should use images that are consistent with community identity and the results of the overall system user satisfaction assessment were at the highest level. When considering each aspect found that the satisfaction was at a high level in all aspects, and sorting averages by highest to lowest were content, followed by usability, system, and design, respectively.

Keywords: Information System Development, Community Based Tourism, Upper Central Province Group 1

บทนำ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560-2564 ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ การวางรากฐานและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาภาคบริการและการท่องเที่ยว โดยดำเนินการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวโดยใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์และเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิต ซึ่ง Thailand's National Strategy for the Year 2018-2037 (2018) ได้กำหนดให้การท่องเที่ยวได้บรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เพิ่มมูลค่ามากยิ่งขึ้น ด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย รวมทั้งใช้ประโยชน์จากข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจ ความหลากหลายของการท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้อื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนและกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนั้นควรคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ มีการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนอย่างทั่วถึงและยั่งยืน และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ระบุใน TAT Review Magazine (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) ไว้ว่าทิศทางความเป็นไปของการท่องเที่ยวทั่วโลกกำลังเข้าสู่กระแส “ท้องถิ่นภิวัตน์” ซึ่งเป็นการใช้เอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นในการสร้างความแตกต่างเพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ลูกค้า โดยในปี 2561 พบกระแส “รักท้องถิ่น” (Local Love) ที่กล่าวถึงลักษณะของผู้บริโภคที่แสวงหาสินค้าและบริการที่มีความเฉพาะถิ่น กล่าวคือสินค้าที่ผลิตขึ้นและจำหน่ายเฉพาะในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ซึ่งส่งผลให้แนวโน้มของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้น

จากสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563 (CBT Thailand) มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ และเพิ่มทักษะความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดบนฐานของความพอเพียง รวมทั้งเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากร ซึ่งเป็นทรัพยากรอันจะทำให้เกิดการยกระดับความสำคัญของชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถของชุมชน และเพื่อเพิ่มจำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน นอกจากนี้ยังพบสาระสำคัญในประเด็น ภายใต้แผนแม่บท และยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ที่ระบุไว้ในส่วนของแผนย่อยเชื่อมโยงภูมิภาคกล่าวถึงแนวทางส่งเสริมการตลาดระหว่างประเทศร่วมกันให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรูปแบบใหม่โดยการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และสร้างแรงจูงใจแก่นักท่องเที่ยว บนฐานอัตลักษณ์ร่วมกันของอนุภูมิภาคและภูมิภาค เพื่อให้เป็นที่รู้จักและเป็นจุดหมายปลายทางร่วมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ดังนั้นการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้จึงควรร่วมมือกันในทุกภูมิภาคให้เชื่อมโยงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นำมาจัดทำเป็นฐานข้อมูลและทำการเผยแพร่ข้อมูลและแผนที่แหล่งท่องเที่ยวผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งนักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจสามารถทำ

การสืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการตัดสินใจก่อนการเดินทาง ช่วยเพิ่มศักยภาพสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวขนาดย่อม ซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลสภาพบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1
2. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1
3. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและบริบทชุมชน

องค์ประกอบการท่องเที่ยวนับเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นส่วนขับเคลื่อนให้การท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ประกิจ ลอยเลิศฤทธิ์ และระชานนท์ ทวีผล, 2560) โดยองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวซึ่งได้รับความพึงพอใจจากการเดินทางท่องเที่ยว 2) เจ้าของชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน และ 3) ผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบระหว่างเจ้าของชุมชนกับนักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญที่สามารถเชื่อมโยงให้เกิดรูปแบบของการท่องเที่ยวในพื้นที่ของชุมชน มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะสร้างความพึงพอใจที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังชุมชน ทั้งนี้ชุมชนจึงต้องมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชนร่วมกับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมที่มีเพื่อก่อให้เกิดคุณค่าทางการท่องเที่ยวและชุมชนอย่างสูงสุด (บุญยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล และคณะ, 2563) ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนที่มีการบริหารจัดการโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของชุมชน คือ การศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของคนทำงาน กลุ่มท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และบริการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับ การท่องเที่ยวได้ โดยไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน และเกิดจากความต้องการของชุมชนโดยใช้สถาบันการศึกษาเป็นพี่เลี้ยงในการส่งเสริมและพัฒนา โดยมีกลุ่มแกนนำของชุมชนที่จะทำงานอย่างมีส่วนร่วมเป็นทีมในการทำงาน โดยใช้องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ศักยภาพของคน ศักยภาพของพื้นที่ การจัดการการมีส่วนร่วมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชน (ปทุมพร แก้วคา และคณะ, 2561)

ตามที่ กาญจนา นาคสกุล (2556) ให้ความหมายว่า บริบทของชุมชน หมายถึง สถานการณ์แวดล้อมหรือความรู้เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่ทำให้เข้าใจความหมายของสภาพการณ์นั้น ๆ เรียกรวมกันว่า context หรือ context of situation นอกจากนี้ ครรชิต พุทธโกษา (2554) ยังได้กล่าวว่า การศึกษาบริบทชุมชน คือ กระบวนการในการเข้าไปศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจเรื่องราวของชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอดีต สถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจัยแวดล้อมในชุมชน การทำความเข้าใจชุมชนก่อนที่จะลงมือทำงานถือเป็นหัวใจสำคัญและมีผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน เพราะนอกจากจะทำให้สามารถกำหนดเป้าหมาย และทิศทางพัฒนาได้อย่างตรงความต้องการและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน การเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้งจะทำให้ดำเนินงานร่วมกับชุมชนได้ง่าย ราบรื่น และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย กรณีจำแนกการศึกษาบริบทชุมชนตามเนื้อหาข้อมูลที่จะนำไปใช้นั้น สามารถแยกเป็นการศึกษาชุมชน

ได้ 2 แบบ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลโดยละเอียด และการศึกษาข้อมูลแบบข้อมูลเฉพาะ โดยการศึกษาข้อมูลโดยละเอียด เป็นการศึกษาเพื่อต้องการหาข้อมูลรายละเอียดทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองการศึกษาประเภทนี้จะนำข้อมูลไปวางแผนในอนาคต เป็นแนวทางในการพัฒนา และมีระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูลนาน ส่วนการศึกษาชุมชนแบบข้อมูลเฉพาะหรือข้อมูลคร่าว ๆ เป็นการศึกษาข้อมูลบางเรื่องที่จะนำไปใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับชุมชนเพื่อนำไปลงมือปฏิบัติงานพัฒนาทันที (โสภณ พงษ์เพชร, 2561)

สรุปการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและบริบทชุมชนการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 เป็นการศึกษาชุมชนเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลากหลายประเภท ซึ่งควรทำการเลือกศึกษาเฉพาะบางประเด็นที่สำคัญและมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาหรือกำหนดไว้ เช่น ข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลทางสังคมวัฒนธรรม ข้อมูลทางเศรษฐกิจ และข้อมูลพื้นฐานอื่นที่จำเป็น

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ซึ่งมีทั้งระบบฐานข้อมูล ระบบการประมวลผล และระบบการสื่อสารที่ทำได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีองค์ประกอบของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการโทรคมนาคมที่รวมถึงระบบมีสายและระบบไร้สายในการจัดการจัดหาจัดเก็บประมวลผลเชื่อมต่อ และเผยแพร่สารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของผู้ใช้เทคโนโลยี (แสงเดือน ยิ่งสัมพันธ์เจริญ, 2559) ในส่วนของระบบสารสนเทศจะประกอบด้วย การเก็บรวบรวม การประมวลผล การจัดเก็บ และกระจายไปเพื่อการสนับสนุนการตัดสินใจ การประสานงาน และการควบคุมภายในองค์กร (Laudon, 2004) ดังนั้น การพัฒนาระบบสารสนเทศ จึงเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การสร้างระบบสารสนเทศเพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาขององค์กร คือ การศึกษาและสำรวจระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การนำระบบไปใช้ (ศิริรัตน์ ไกรสุริยวงศ์, 2551) นอกจากนี้ Valacich and Schneider (2016) ได้กล่าวว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศ สามารถนำแนวคิดวงจรการพัฒนาแบบ SDLC (System Development Life Cycle) มาใช้โดยแบ่งกระบวนการพัฒนาออกเป็นระยะ (Phases) ได้แก่ ระยะการวางแผน (Systems planning phase) ระยะการวิเคราะห์ (System analysis phase) ระยะการออกแบบ (System design phase) และระยะการพัฒนาและติดตั้ง (System implementation and operation phase)

สำหรับการนำเอาสารสนเทศไปใช้งานในการท่องเที่ยว อาจแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ของการทำงานและผู้ใช้งานได้ สำหรับธุรกิจท่องเที่ยวนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการปรับปรุงธุรกิจ วางแผนธุรกิจ การตลาด และประชาสัมพันธ์ของธุรกิจ ซึ่งธุรกิจในปัจจุบันต้องอาศัยระบบสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารทั้งผู้ใช้งาน และผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้เท่าทัน และรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดเวลา โดยเฉพาะการท่องเที่ยวก็ยังมีแอปพลิเคชันต่าง ๆ ถูกนำมาใช้เพื่อให้สะดวก รวดเร็ว และสร้างความเชื่อมั่นได้ในระดับหนึ่ง (Danai, 2016) เช่น การจองตั๋วรถ การจองเที่ยวบิน การจองรถไฟ การจองที่พัก เป็นต้น และแม้แต่การจองกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้ง โปรแกรมการท่องเที่ยวแบบเหมารวม และโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบบางกิจกรรมที่สนใจ เช่น ดำน้ำ เรียนรู้ดาราศาสตร์ สวนสนุก เป็นต้น (จุฑาพร บุญศิริรัฐ และ ณิชฎาณี จริตไทย, 2563) ซึ่งเส้นทางความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทย (The Consumer Needs and Behavior Paths) ของ Kotler (2017) ที่เรียกว่า 5A คือ นักท่องเที่ยวจะรู้จักแหล่งท่องเที่ยว (Awareness) โดยสืบค้นจากเว็บไซต์และจะมีความชื่นชอบจากสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว (Appeal) จากนั้น จึงจะมีการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวจากรีวิวในเว็บไซต์ต่าง ๆ (Ask) แล้วจึงตัดสินใจใช้บริการ เช่น การจองโรงแรม หรือซื้อกิจกรรมท่องเที่ยวจากเว็บไซต์ หรือ แอปพลิเคชันอื่น ๆ (Act) จากนั้น หากชอบใจก็จะไปท่องเที่ยวหรือแนะนำให้คนอื่นมาสนับสนุนสินค้าหรือบริการนั้น ๆ (Advocate) เป็นต้น

ในขณะที่ ทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง และคณะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล โดยใช้แนวคิดวงจรการพัฒนาแบบ SDLC (System Development Life Cycle) เป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อเป็นคลังความรู้ รวมถึงเป็นเครื่องมือการดำเนินงานเครือข่ายการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยระบบย่อย ดังนี้ ข่าวสารประชาสัมพันธ์ คลังความรู้ โปรแกรมทัวร์ จองทัวร์ สมุดเยี่ยม เว็บไซต์ ปฏิทิน รูปภาพ วิดีโอ สมาชิก งานวิจัย สืบค้น สถิตินักท่องเที่ยว จากการประเมินพบว่าสามารถจัดเก็บและเผยแพร่ รวมถึงสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดีซึ่งผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการออกแบบ ด้านระบบ และด้านการใช้งาน ตามลำดับ

วิธีการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการศึกษาข้อมูลสภาพบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 จำนวน 4 จังหวัด 9 ชุมชน ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ชุมชนเกาะเกิด ชุมชนสามเรือน ชุมชนไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ชุมชนเกาะเกร็ด ชุมชนคลองพระอุดม จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย ชุมชนวัดเจดีย์ทอง ชุมชนสนั่นรักษ์ และจังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย ชุมชนหนองย่างเสือ ชุมชนลาวเวียง ด้วยการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กับผู้ให้ข้อมูลของแต่ละชุมชน ๑ ละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนท่องเที่ยว 1 คน และนักพัฒนาชุมชน หรือตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 1 คน รวมจำนวน 18 คน โดยศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลทางสังคมวัฒนธรรม และข้อมูลทางเศรษฐกิจ

2. ดำเนินการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 จำนวน 4 จังหวัด 9 ชุมชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) กับผู้ให้ข้อมูลของแต่ละชุมชน ๑ ละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนท่องเที่ยว 1 คน และนักประชาสัมพันธ์ หรือตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 1 คน รวมจำนวน 18 คน

3. ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยกำหนดขนาดสมาชิกที่เหมาะสมคือ 6-12 คน ที่เลือกมาเพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับประเด็นสนทนา (กรมการพัฒนาชุมชน, 2551) สำหรับงานวิจัยนี้กำหนดสมาชิกที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มในแต่ละชุมชน จำนวน 10 คน ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับประเด็นสนทนาในเรื่องสภาพบริบทและสภาพการใช้เทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ทีมนักวิจัยและผู้ช่วยวิจัย รวมจำนวน 4 คน ผู้นำชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 1 คน นักพัฒนาชุมชน หรือตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำนวน 1 คน นักประชาสัมพันธ์ หรือตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 1 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 1 คน และนำผลสรุปจากการสนทนากลุ่มไปจัดกิจกรรมคืนข้อมูลให้กับชุมชนเพื่อทวนสอบและยืนยันข้อมูลที่ถูกต้อง

4. ดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 โดยนำวงจรการพัฒนาแบบ SDLC (System Development Life Cycle) มาใช้พัฒนาระบบในแต่ละชุมชน โดยแบ่งกระบวนการพัฒนาออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การวิเคราะห์ระบบ 3) การออกแบบระบบ และ 4) การพัฒนาระบบ โดยทีมนักวิจัย ผู้ช่วยวิจัย และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

5. ทำการประเมินระบบและประเมินความพึงพอใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การประเมินระบบ ผลการประเมินด้านการทำงานระบบ ได้จากการรวบรวมข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยมีแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้นำการท่องเที่ยวโดยชุมชน 9 คน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง

5.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างสำหรับการใช้ในการประเมิน ได้แก่ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว 10 คน ผู้นำชุมชนหรือกลุ่มจัดการท่องเที่ยวชุมชน 10 คน ผู้สนใจทั่วไปหรือนักท่องเที่ยว จำนวน 10 คน รวมจำนวน 30 คน ต่อ 1 ชุมชน ทั้งหมด 9 ชุมชน รวมจำนวนทั้งหมด 270 คน การสุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้จึงเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด และทำการหาคุณภาพแบบประเมิน ดังนี้

1) การค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อ (IOC) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า 0.92 ซึ่งทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555) แสดงว่าข้อคำถามนั้นตรงตามเนื้อหาที่ทำการประเมิน

2) นำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ใช้ระบบที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555) จึงถือว่าแบบประเมินมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งวิธีการวิจัยนำไปสู่วงจรการพัฒนาแบบ SDLC (System Development Life Cycle) มาใช้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน1 ซึ่งสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

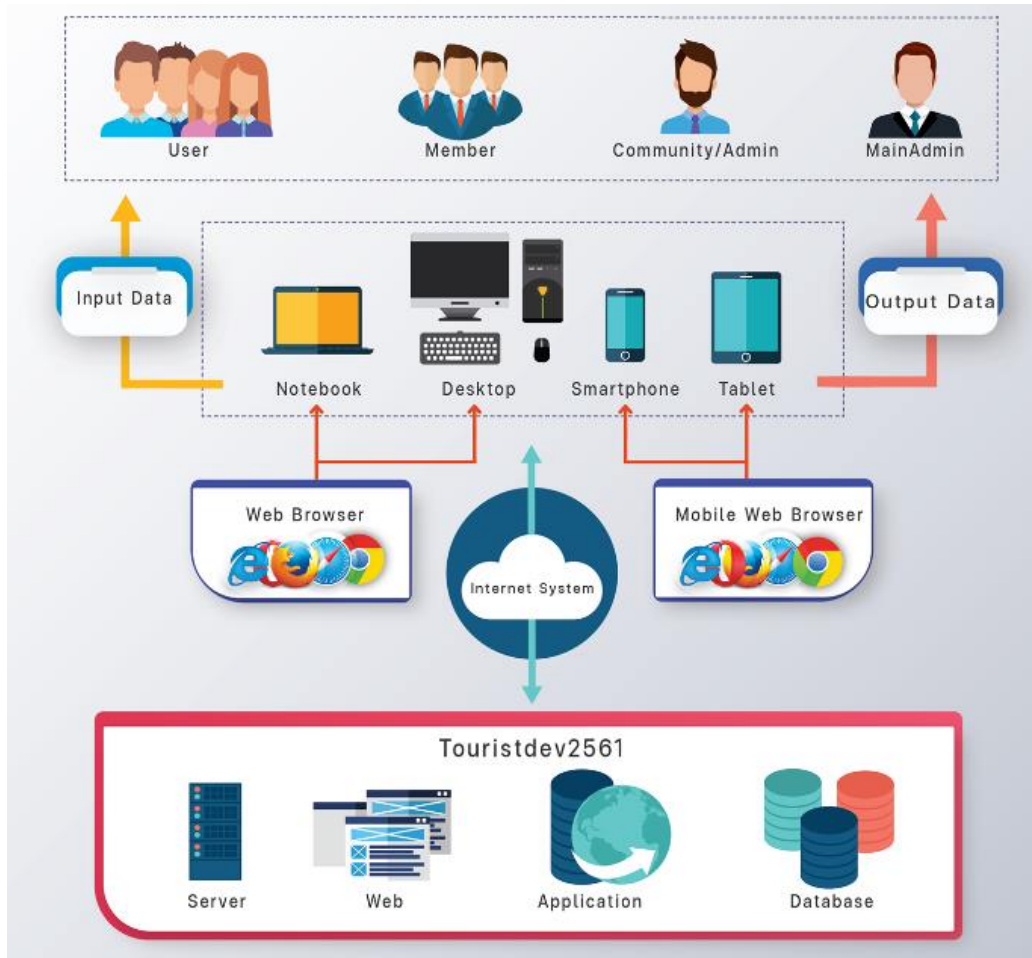
1. ผลการศึกษาสภาพบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ข้อมูลทางกายภาพ ข้อมูลทางสังคมวัฒนธรรม และข้อมูลทางเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 นั้น มีข้อมูลทางกายภาพเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน ข้อมูลทางสังคมวัฒนธรรม พบว่าเป็นสังคมวิถีเกษตรและมีวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาติพันธุ์มอญ และชาติพันธุ์ลาวเวียง ในบางชุมชน ส่วนข้อมูลทางเศรษฐกิจ เป็นเศรษฐกิจการเกษตร และเศรษฐกิจท่องเที่ยว ซึ่งสรุปได้ว่า ข้อมูลสภาพบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 มีความสอดคล้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- 1) ชุมชนเกาะเกิด จัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน (ริมแม่น้ำเจ้าพระยา)
- 2) ชุมชนสามเรือน จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตร (เห็ดตับเต่า)
- 3) ชุมชนไทรน้อย จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ชาติพันธุ์มอญ)
- 4) ชุมชนเกาะเกร็ด จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิต (ชาติพันธุ์มอญริมแม่น้ำเจ้าพระยา)
- 5) ชุมชนคลองพระอุดม จัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน (ริมคลองและแม่น้ำ)
- 6) ชุมชนวัดเจดีย์ทอง จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิต (ชาติพันธุ์มอญริมแม่น้ำเจ้าพระยา)
- 7) ชุมชนสนั่นรักษ์ จัดการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน (เกษตรอินทรีย์)
- 8) ชุมชนหนองย่างเสือ จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีชีวิต (พืชผักเมืองหนาวและฟาร์มโคนม) และ
- 9) ชุมชนลาวเวียง จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ชาติพันธุ์มอญริมแม่น้ำป่าสัก)

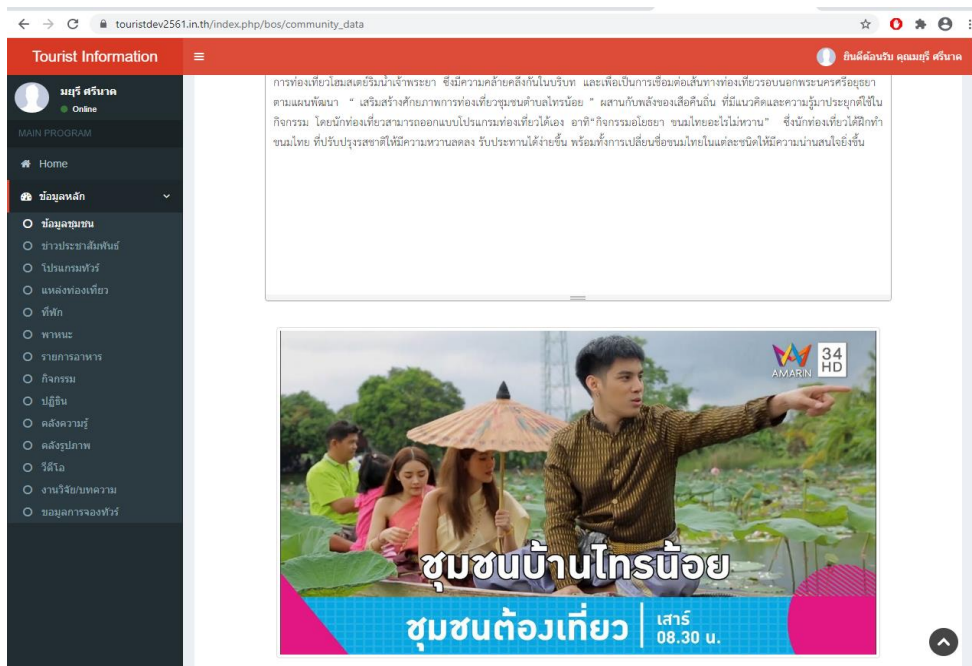
2. ผลการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในปัจจุบันต้องอาศัยระบบสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวต้องการรับรู้ ตระหนักถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ โดยการค้นคว้าและสอบถามจากเว็บไซต์ของผู้รีวิวเพื่อประกอบการตัดสินใจ และพบว่า ปัจจุบันสื่อประชาสัมพันธ์ในชุมชนท่องเที่ยวยังไม่มีความหลากหลาย และยังไม่สามารถประชาสัมพันธ์จุดเด่นในชุมชนได้

3. ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 พบว่า ทำการเชื่อมต่อ touristdev2561 Sever ผ่าน Internet System จัดเก็บในรูปแบบ Web Application ซึ่งเรียกดูผ่าน Web Browser และ Mobile Web Browser ที่เชื่อมกับฐานข้อมูลเพื่อจัดเก็บข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลและนำเสนอสารสนเทศตามความต้องการของผู้ใช้งาน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยมี Uniform Resource Locator (URL) <https://touristdev2561.in.th/> ที่สามารถปรับเปลี่ยนหน้าจอได้ตามขนาดหน้าจอของอุปกรณ์ที่ใช้แสดงผล โดยใช้ภาษา PHP ในการเขียนโปรแกรม และใช้ฐานข้อมูล MySQL ในการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้ใช้งาน ซึ่งสามารถแสดงหน้าจอหลักในการทำงานได้ดังภาพที่ 2 ภาพที่ 3 และภาพที่ 4

ภาพที่ 2 แสดงสถาปัตยกรรมระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1

ภาพที่ 3 แสดงหน้าจอหลักสำหรับผู้ดูแลระบบ

ภาพที่ 4 แสดงหน้าจอหลักสำหรับผู้ใช้งานระบบ

ผลการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินระบบ และการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ ดังนี้

1. ผลการประเมินระบบ ได้จากการรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่การท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 ได้เป็นอย่างดี แต่ควรใช้ภาพที่มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ซึ่งจะมีความน่าสนใจมากขึ้น

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบจากผู้ตอบแบบประเมินรวมจำนวน 30 คน ต่อ 1 ชุมชนท่องเที่ยว ทั้งหมด 9 ชุมชนท่องเที่ยว รวมจำนวนทั้งหมด 270 คน แสดงผลการประเมิน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านระบบ	4.32	0.44	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบ	4.30	0.42	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา	4.50	0.49	มากที่สุด
4. ด้านการใช้งาน	4.45	0.43	มากที่สุด
รวม	4.40	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ใช้ระบบโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ด้านการใช้งาน ($\bar{X} = 4.45$) ด้านระบบ ($\bar{X} = 4.32$) และด้านการออกแบบ ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 พบว่า มีข้อมูลทางกายภาพเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน ข้อมูลทางสังคมวัฒนธรรมพบว่าเป็นสังคมวิถีเกษตรและมีวัฒนธรรมตามชาติพันธุ์ในบางชุมชน ได้แก่ ชาติพันธุ์มอญ และชาติพันธุ์ลาวเวียง ส่วนข้อมูลทางเศรษฐกิจ เป็นเศรษฐกิจการเกษตร และเศรษฐกิจท่องเที่ยว ซึ่งสรุปได้ว่า ข้อมูลสภาพบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 มีความสอดคล้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาสถิติระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1: นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และสระบุรี ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เศรษฐกิจการเกษตร และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เศรษฐกิจท่องเที่ยว และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ปุณยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล และคณะ (2563) เรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้กล่าวว่าการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถเชื่อมโยงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะสร้างความพึงพอใจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังชุมชนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมที่มีเพื่อก่อให้เกิดคุณค่าทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างสูงสุด นอกจากนี้ยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปทุมพร แก้วคา และคณะ (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านฮ่องแซ กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนที่มีการบริหารจัดการโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของชุมชน คือ การศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถของคนทำงาน โดยใช้องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ศักยภาพของคน ศักยภาพของพื้นที่ การจัดการการมีส่วนร่วมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. การศึกษาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในปัจจุบันต้องอาศัยระบบสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวต้องการรับรู้ ตระหนักรู้ในแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ โดยการค้นคว้าและสอบถามจากเว็บไซต์ของผู้รีวิวเพื่อประกอบการตัดสินใจซึ่งสอดคล้องกับ Danai (2016) ที่กล่าวว่า ธุรกิจท่องเที่ยวต้องอาศัยระบบสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้เท่าทันและรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ สร้างความเชื่อมั่นได้ในระดับหนึ่ง และสอดคล้องกับ Kotler (2017) ที่ศึกษาเส้นทางความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทย (Thai Tourist's Needs and Behaviors Paths) ประกอบด้วย การรับรู้ ความตระหนักรู้ในแหล่งท่องเที่ยวสิ่งดึงดูดใจ การเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวจากรีวิวในเว็บไซต์ต่าง ๆ และการตัดสินใจใช้บริการ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจุบันสื่อประชาสัมพันธ์ในชุมชนท่องเที่ยวยังไม่มีความหลากหลาย และยังไม่สามารถประชาสัมพันธ์จุดเด่นในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษานวัตกรรมเชื่อมโยงการตลาดการท่องเที่ยวในภาคเกษตร ชุมชนสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของ สุขุม คงดิษฐ์ และคณะ (2561) ที่พบว่าการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ซึ่งชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง และควรใช้เครือข่ายในการประชาสัมพันธ์ และยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ แสงเงิน และคณะ (2558) ที่ได้ศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดตั้งตลาดน้ำคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่าการขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ถึงจุดเด่นที่มีในชุมชน

3. การพัฒนาระบบสารสนเทศเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 โดยอาศัยแนวคิดของวงจรแบบ SDLC (System Development Life Cycle) และเป็นการพัฒนาที่สอดคล้อง

กับบริบทการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ที่สามารถเห็นทั้งข้อความ ภาพกิจกรรมต่าง ๆ โดยทำการพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่เป็นการประเมินทุกขั้นตอนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามความต้องการของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง และคณะ (2559) ได้ทำการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล และงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วเกาะสะบ้า และ อนุม ห่อวงศ์สกุล (2562) ที่ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการมีส่วนร่วมของ ที่ได้ใช้แนวคิดวงจรแบบ SDLC (System Development Life Cycle) เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วเกาะสะบ้า และ อนุม ห่อวงศ์สกุล (2562) ที่ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า มีความสอดคล้องกับบริบทการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน การส่งเสริมประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทผ่านการสื่อสารแบบไร้พรมแดนผ่านช่องทางสื่อสังคมให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่ และจากผลประเมินระบบในครั้งนี้ พบว่าสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวได้ดี ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบในด้านเนื้อหา ด้านระบบ ด้านการใช้งาน และด้านการออกแบบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง และคณะ (2559) ได้ทำการพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล พบว่าสามารถจัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศรวมถึงสร้างความรู้ให้กับผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาอยู่ใน ด้านการออกแบบ ด้านระบบ และด้านการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล กาญจนวงศ์ และคณะ (2557) ที่ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของโฮมสเตย์ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ แก้วเกาะสะบ้า และ อนุม ห่อวงศ์สกุล. (2562). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านดอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี**, 6(1), 213-230.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2551). การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion). สืบค้นจาก <https://www.cdd.go.th/cdregion04/cdworker/008.pdf>
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2555). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา นาคสกุล. (2556). **บริบท-บริบท**. สืบค้นจาก <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=67>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). **Tourism Go Local ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต**. สืบค้นจาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-go-local/>
- ครรชิต พุทธิโกษา. (2554). **คู่มือการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์**. สืบค้นจาก http://www1.nrct.go.th/downloads/sci_adviser/manual_develop_community.pdf
- จุฑาพร บุญศิริรัฐ และ ภัฏฐภาณี จริตไทย. (2563). การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศบนโลกดิจิทัล. **วารสารปัญญาภิวัฒน์**, 12(2), 285-301.
- ทวีสินธุ์ ตั้งแข่ง และคณะ. (2559, กรกฎาคม – ธันวาคม). การพัฒนาระบบสารสนเทศของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล. **วารสารวิทยาลัยทักษิณ**, 19(2), 67-80.

- ปทุมพร แก้วคา และคณะ. (2561). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านฮ่องแฮ. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(3), 133-149.
- ประกิจ ลอยเลิศฤทธิ์ และ ระชานนท์ ทวีผล. (2560). การประเมินศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุใน จังหวัดเพชรบุรี กรณีศึกษา: พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน. ใน *การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 "ราชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0"*. (1452-1459). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- บุญยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล และคณะ. (2563). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารการวิจัยและบริหารการพัฒนา*, 10(3), 22-33.
- ไพศาล กาญจนวงศ์ และคณะ. (2557). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของโฮมสเตย์. *วารสารการวิจัยและพัฒนา มจร*, 37(4), 503-515.
- ศิริรัตน์ ไกรสุริยวงศ์. *ความต้องการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *แผนพัฒนาสถิติระดับพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 : นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สุชุม คงดิษฐ์ และคณะ. (2561). *นวัตกรรมการเชื่อมโยงการตลาดการท่องเที่ยวนิเวศเกษตร ชุมชนสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (รายงานการวิจัย)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- สุพจน์ แสงเงิน และคณะ. (2558). ศักยภาพของชุมชนในการจัดตั้งตลาดน้ำคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร*, 10(1), 149-162.
- แสงเดือน ยิ่งสัมพันธ์เจริญ. (2559). *การศึกษาการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาระบบงานศาลยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โสภณ ฟองเพชร. (2561). การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบตลาดออนไลน์ผลิตภัณฑ์ข้าวของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Danai, J. (2016). *Towards Thailand 4.0 era, must revolutionize service with digital innovation*. Retrieved from <https://marketeeronline.co/archives/23702>
- Kotler, P. (2017). *Marketing 4.0 moving from traditional to digital*. Hoboken. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Laudon, Kenneth C. (2004). *Management information systems: organization and technology*. New York: McMillan.
- Thailand's National Strategy for the Year 2018-2037. (2018). *The Royal Thai Government Gazette*. Book 135 Chapter 82 a. (in Thai).
- Valacich, J. S., & Schneider, C. (2016). *Information System Today* (7th ed.). Arizona: Pearson Education.

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 : มกราคม - มิถุนายน 2564